

Motie voor de invoering van een statiegeldsysteem op blikjes en plastic flessen

De Gemeenteraad van [xxx],

Overwegende dat het probleem van zwerfvuil, en in het bijzonder dat van blikjes en plastic flessen, een groot ecologisch, economisch en sociaal probleem vormt in Vlaanderen en de rest van België;

Overwegende dat deze verpakkingen ongeveer 40% van het volume van het zwerfvuil uitmaken, wat aanzienlijke kosten veroorzaakt voor de gemeenten, schade toebrengt aan fauna en flora en de levenskwaliteit van de burgers aantast;

Overwegende dat ondanks de voortdurende inspanningen van vele gemeenten, waaronder [gemeente xxx], via initiatieven zoals zero waste-ateliers, opruimacties door burgers of de inzet van “netheidsambassadeurs”, de aanwezigheid van blikjes en plastic flessen in het verzamelde afval zorgwekkend blijft;

Overwegende dat aluminium of blikjes en plastic flessen zeer goed recycleerbare materialen zijn, maar dat de huidige inzameling onvoldoende is bij gebrek aan een doeltreffende stimulans zoals statiegeld;

Overwegende dat uit een studie is gebleken dat de invoering van statiegeld zwerfvuil met 20 tot 90% zou kunnen verminderen;

Overwegende dat 18 Europese landen reeds een statiegeldsysteem hebben ingevoerd met terugname in de winkel, met overtuigende resultaten, waaronder een vermindering van 80% van drankverpakkingen in het zwerfvuil;

Overwegende dat de Europese Verordening 2025/40 een doelstelling van 90% gescheiden inzameling tegen 2029 oplegt, waardoor de invoering van statiegeld noodzakelijk wordt als dit doel niet gehaald wordt;

Overwegende dat het digitale systeem getest door Fost Plus geen overtuigende resultaten heeft opgeleverd, dat de kosten en het beheer ervan onduidelijk zijn (onder andere volgens de studie van PwC), en dat de implementatie een zware logistieke en financiële last voor de gemeenten zou betekenen;

Overwegende dat het plaatsen van nieuwe publieke PMD-vuilnisbakken aanzienlijke extra kosten voor de lokale overheden zou meebrengen (personeel, materiaal, verwerking, sensibilisering), zonder het probleem van zwerfvuil doeltreffend op te lossen;

Overwegende dat de blauwe zak, hoewel doeltreffend voor de selectieve inzameling thuis, niet bijdraagt aan het verminderen van zwerfvuil;

Overwegende de rechtstreekse impact van dit afval op de gezondheid van het vee, in het bijzonder runderen, en de schade aan de landbouw;

Overwegende dat de proliferatie van zwerfvuil ook het koopkrachtverlies van burgers veroorzaakt via gemeentelijke belastingen voor schoonmaak;

Overwegende dat meer dan 60% van de Waalse steden en gemeenten de Statiegeldalliantie steunen, evenals 55 gemeenten die formeel hun steun aan de regering hebben betuigd;

Overwegende de vele studies (Testaankoop 2017, 2019, 2021, 2023) en enquêtes (Ipsos 2025) die aantonen dat de meerderheid van de burgers hun verpakkingen graag in de winkels zouden willen terugbrengen (74% steun in Wallonië);

Overwegende dat België al beschikt over een doeltreffend statiegeldsysteem voor glazen flessen;

Overwegende dat de gemeente [xxx] lid is van de Statiegeldalliantie, die meer dan 1.300 organisaties, bedrijven en Belgische en Nederlandse gemeenten verenigt die zich inzetten voor de invoering van een doeltreffend statiegeldsysteem;

Overwegende het belang van een eenvoudig, doeltreffend en voor iedereen toegankelijk model, waarbij directe terugname in de verkooppunten mogelijk is en waarbij de beheerskosten niet worden afgewenteld op de gemeenten;

Vraagt de Gemeenteraad van [xxx] aan de Federale Regering en aan de Waalse en andere Gewestregeringen van België:

- Onmiddellijk een doeltreffend en klassiek statiegeldsysteem in te voeren voor blikjes en plastic flessen, gebaseerd op terugname in de winkel, en niet op een duur en inefficiënt digitaal systeem.
- Een interregionaal overleg op te starten om de krachtlijnen vast te leggen van een geharmoniseerd systeem op Belgisch niveau, dat het succes ervan garandeert.
- Te kiezen voor een eenvoudig model, toegankelijk voor burgers, economisch aanvaardbaar voor alle betrokken partijen, inclusief kleine handelszaken, en verlichtend voor de gemeentelijke lasten.